

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo.mmm@gov.fi

Saamelaiskäräjien lausunto Valtioneuvoston asetuksesta maatalouden rakennetuesta ja Valtioneuvoston asetuksesta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntö VN/5423/2020, VN/5423/2020-MMM-32, 23.12.2022

1. Aluksi

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Saamelaiskäräjien lausuntoa Valtioneuvoston asetuksesta maatalouden rakennetuesta ja Valtioneuvoston asetuksesta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 23.12.2022 tulleella lausuntopyynnöllään (VN/5423/2020, VN/5423/2020-MMM-32). Määräpäivä lausunnon jättämiseksi oli alun perin 27.1.2023, mutta Saamelaiskäräjille myönnettiin sähköpostitse lisäaikaa 1.2.2023 saakka.

Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011) (myöhemmin porotalouden rakennetukilaki) muutos sisältyi hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (HE 164/2022 vp). Nyt lausuttavana ja muutoksen kohteena olevalla porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetulla asetuksella (myöhemmin porotalouden rakennetukiasetus) säädetään tarkemmin porotalouden rakennetukilain piiriin kuuluvien tukien myöntämisestä ja maksamisesta sekä tuessa jatkuvasti noudatettavista ehdoista ja menettelyistä.

2. Saamelaiskäräjien huomiot Valtioneuvoston asetuksesta porotalouden rakennetukiasetuksen muuttamisesta

Porotalouden rakennetukiasetukseen ehdotetut muutokset ovat melko pieniä ja pääosin luonteeltaan teknisiä. Saamelaiskäräjät toteaa yleishuomionaan koskien niin porotalouden rakennetukilakia kuin -asetustakin, että tarpeesta huolimatta niitä tai ylipäätään poronhoidon tai muiden saamelaisten perinteisten elinkeinojen tukijärjestelmiä ei ole haluttu uudistaa kokonaisuutena EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä.

Nyt lausunnolla olevassa asetusluonnoksessa Saamelaiskäräjät näkee positiivisena porotalouden rakennetukiasetuksen 10 §:ään ehdotetut päivitykset koskien oman työn arvoa omana tuotantopanoksena. Oman työn arvoksi ehdotetaan jatkossa 20 euroa työntekijätunnilta sisältäen

pienkoneiden käytön nykyisen 15 euron sijaan. Jos työssä käytetään traktoria tai muuta vastaavaa työkonetta, työn arvo nousisi henkilötyön lisäksi tunnilta 40 euroon nykyisen 30 euron sijaan.

Myös porotalouden rakennetukiasetuksen 55 §:n 1 momenttiin ehdotettu muutos koskien mahdollisuutta saada valtiontakausta nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukeen liittyvälle lainalle, nähdään positiivisena asiana. Nuoren elinkeinonharjoittajan aloitustukeen liittyen porotalouden rakennetukiasetuksen muuttamista koskevan asetuksen muistiossa todetaan, että aloitustuen rahoitus muuttuu jatkossa toteutettavaksi kokonaan kansallisin varoin ja aloitustuesta tehdään maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen edellyttämä ilmoitus komissiolle (s.3). Saamelaiskäräjät painottaa, että riittävä rahoitus nuorenleinkeinon harjoittajien aloitustukien saannin mahdollistamiseksi sitä tarvitseville tulee varmistaa jatkossa.

Porotalouden investointitukiin käytettävissä olevista määrärahoista asetusluonnoksen muistiossa todetaan, että komission päätöksen K(2016) 1752 mukaan perinteisten porotalousjärjestelmien investointitukeen ja ylläpitoon käytettävän kansallisen tuen enimmäismäärä saa olla kaksi miljoonaa euroa vuodessa. Kahden miljoonan euron enimmäismäärä ei kuitenkaan ole riittävä kattamaan nykyistä rahoitustarvetta, ja se on täysin alimitoitettu poroelinkeinon tarpeisiin nähden. Saamelaisen poronhoidon näkökulmasta investointeihin varatun määrärahan riittämättömyys on yksi suurimmista ongelmista porotalouden rakennetukilain toimeenpanon yhteydessä. Tämä tulee korostumaan entisestään lähitulevaisuudessa, kun noin 30 vuotta sitten rakennetut protourastamot tulevat peruskorjausikänsä, aitojen ylläpito- ja korjausvelka realisoituu ja ns. peltoporovahinkojen estämistä varten rakennettavien aitojen määrä lisääntyy. Samoin tuen piiriin on tullut katovuosien jälkeen suuria paliskuntia osakkaineen jakamaan jo ennestään pientä määrärahaa. Saamelaiskäräjät näkee, että maa- ja metsätalousministeriön tulee jatkossa aktiivisesti pyrkiä edistämään porotalousjärjestelmien investointitukeen ja ylläpitoon käytettävän kansallisen tuen enimmäismäärän korottamista todellista tarvetta vastaavalle tasolle Euroopan komission suuntaan.

Merk.

Leo Aikio
II varapuheenjohtaja

Laura Olsén-Ljetoff
elinkeinosihteeri

II varapuheenjohtaja päätti lausunnosta sähköpostitse 1.2.2023 Saamelaiskäräjien työjärjestyksen 67 §:n nojalla puheenjohtajan ollessa estyneenä.

Lisätietoja antaa: Lisätietoja antaa: elinkeinosihteeri Laura Olsén-Ljetoff, laura.olsen-ljetoff@samediggi.fi, 040 617 5113